

25. Økologisk kød på handyr

Økologisk kød på handyr

Mogens Vestergaard og Arne Munk,
SEGES

Herning,

25. februar 2019

Foto: Kirstine F. Jørgensen

Vores præsentation

Mere økologisk kød på handyr

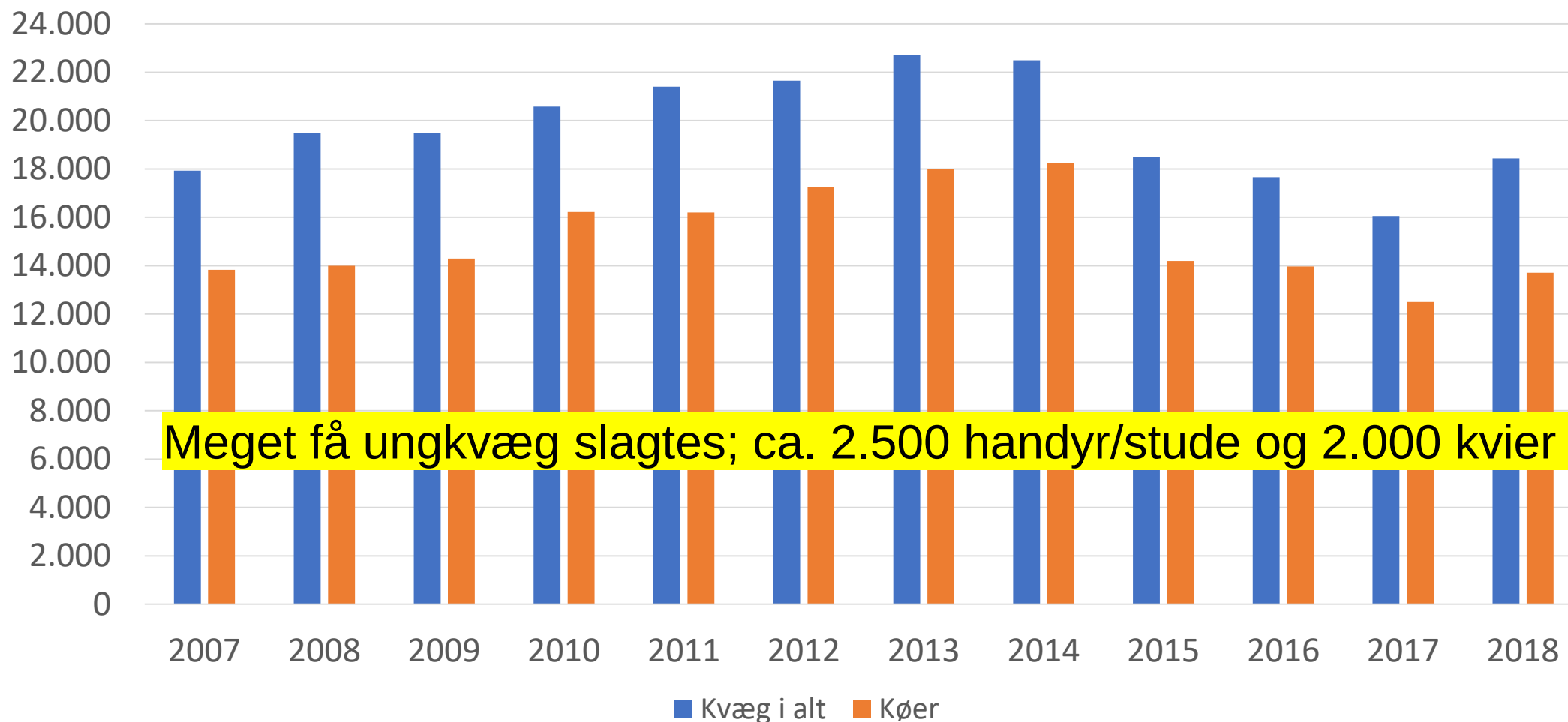
- Status og potentiale
- Produktionsøkonomi og økologitillæg
- Resultater fra forsøg med græsbaseret kødproduktion
- Eksempel fra praksis med økologisk ungtyreproduktion
- Hvad skal der til for at få mere økologisk kød fra handyr
- Opsamling/budskaber

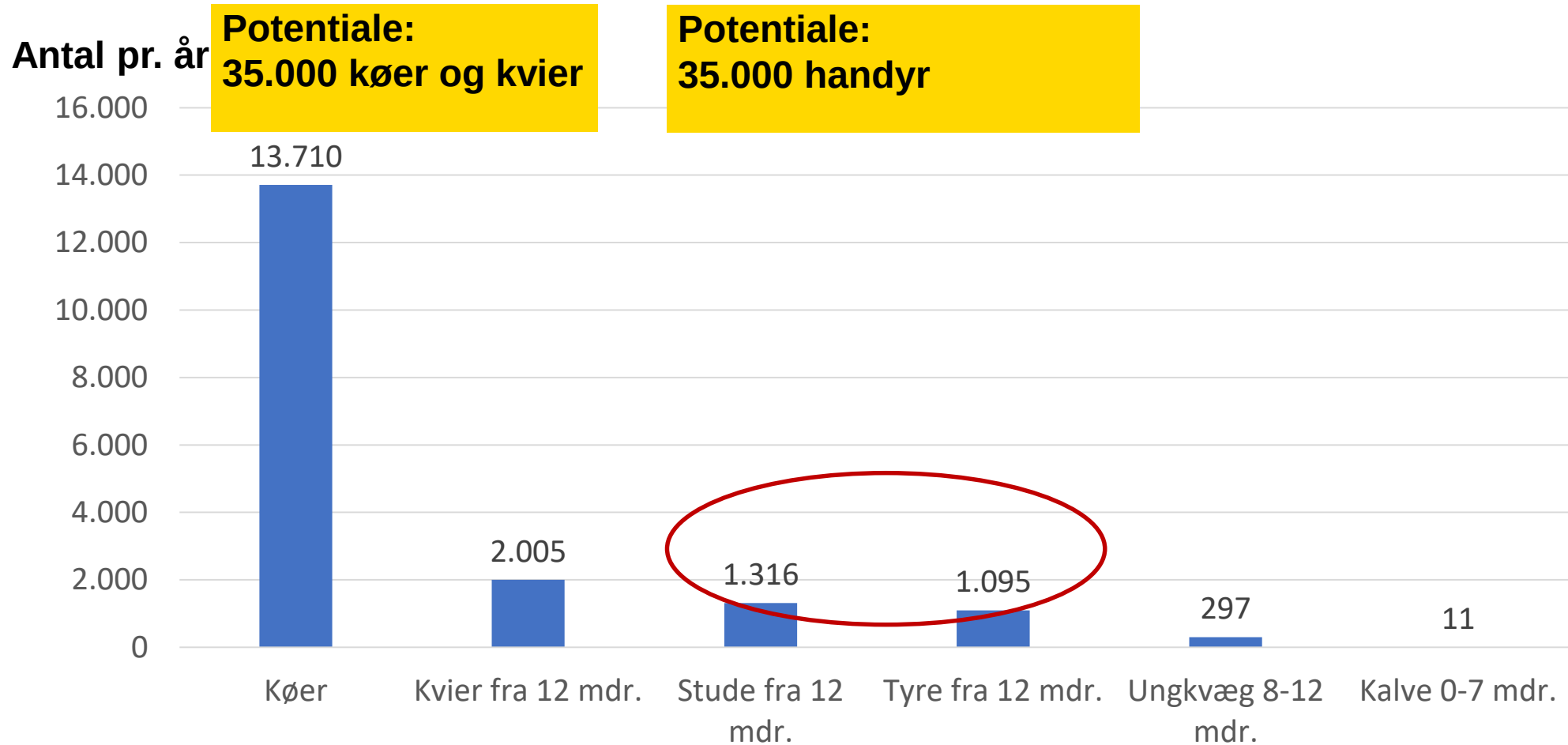
Foto: Kirstine F. Jørgensen

Slagtninger af økologisk kvæg

Antal pr. år

Slagtninger af økologisk kvæg, 2018 og potentiale

Kalkule 2018 priser: Økologiske ungtyre – 13 mdr.

	Stk.	Kr./stk. eller /kg	Kroner
Køb af tyrekalv	-1,06	950	-1.007
Salg af tyr til slagtning (240 kg)	0,98	23,50	5.527
Slagtepræmie	0,98	740	725
Økologitillæg inkl. resttillæg	0,98	6,75	1.588
I alt bruttoudbytte			6.833
	FEN	Kr./FEN	
Korn og tilskudsfoder	-550	5,69	-3.127
Grovfoder inkl. halm	-1.700	1,33	-2.258
Diverse omkostninger			-550
I alt stykomkostninger			-5.935
Dækningsbidrag pr. produceret ungtyr			898
Dækningsbidrag pr. foderdag			2,27
Dækningsbidrag pr. 100 kg N udskilt			2.239

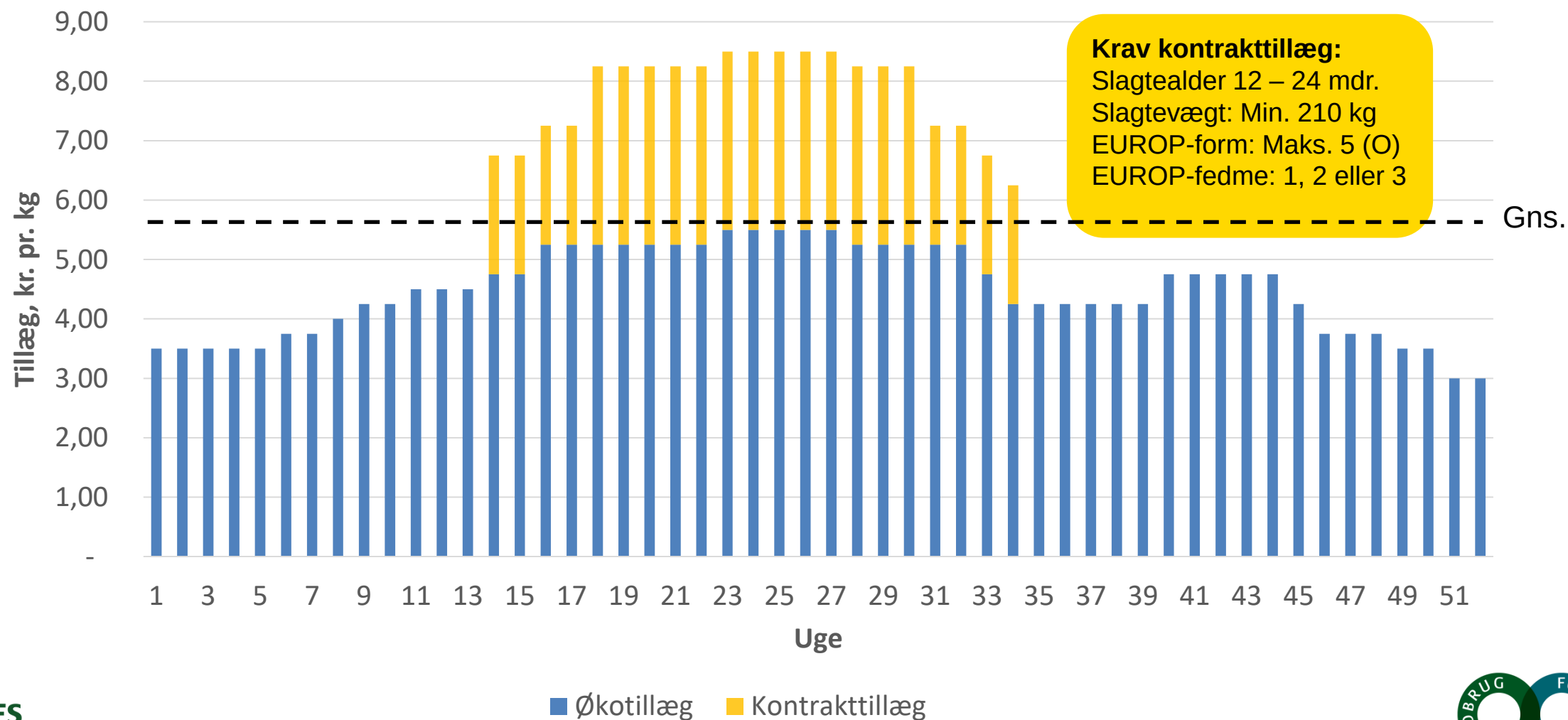
Kalkule 2018 priser: Økologiske stude – 26 mdr.

	Stk.	Kr./stk. eller kg	Kroner
Køb af tyrekalv	-1,02	1.700	-1.734
Salg af stude til slagtning (310 kg)	0,98	23,50	7.139
Slagtepræmie	0,98	740	725
Økologitillæg inkl. resttillæg	0,98	12,50	3.798
I alt bruttoudbytte			9.928
	FEN	Kr./FEN	
Korn og tilskudsfoder	-230	3,92	-902
Grovfoder inkl. halm	-3.300	1,31	-4.325
Diverse omkostninger			-450
I alt stykomkostninger			-5.677
Dækningsbidrag pr. produceret stud			4.251
Dækningsbidrag pr. foderdag			5,95
Dækningsbidrag pr. 100 kg N udskilt			4.978

Tillæg 2018, økologiske ungtyre 12-24 mdr.

Foto: Kirstine F. Jørgensen

Tillæg 2018, kvalitetsgodkendte økologiske stude og kvier

Krav kontrakttillæg:

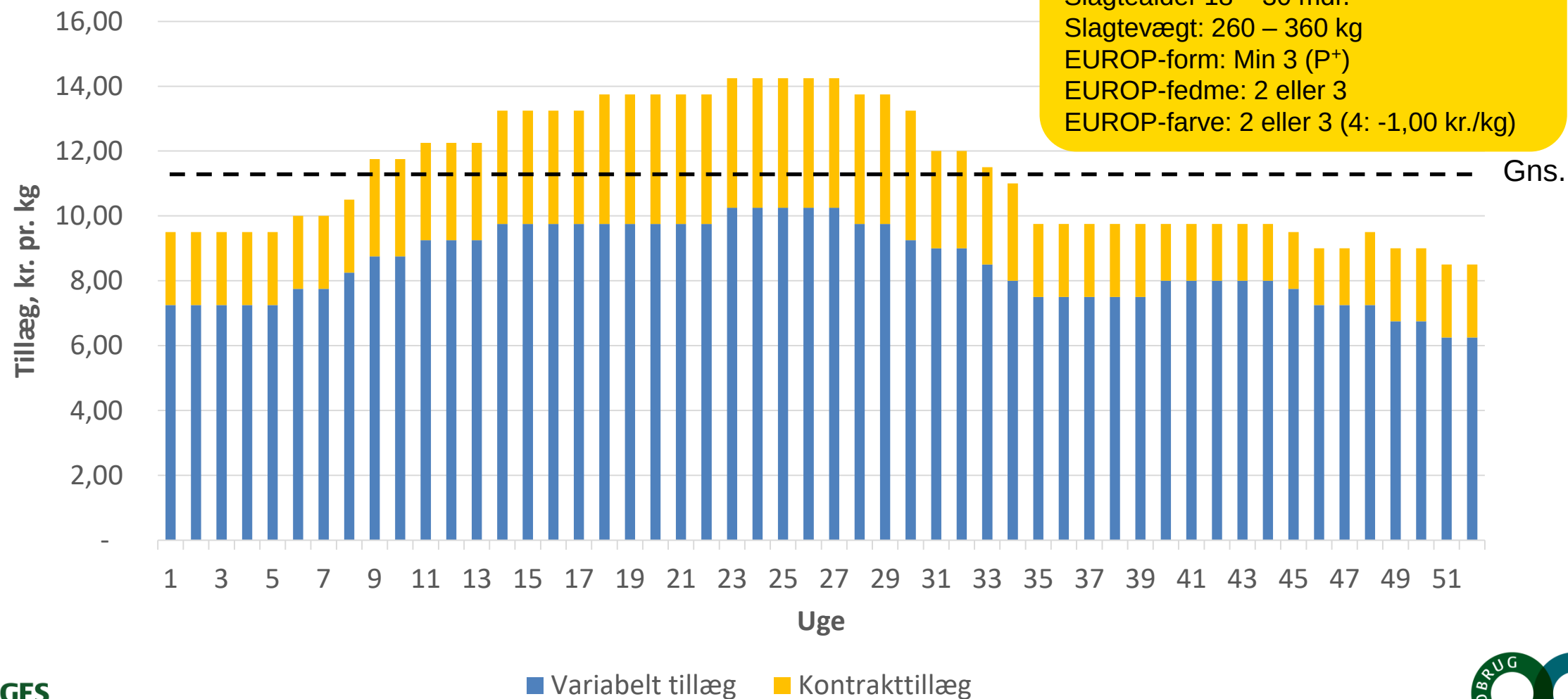
Slagtealder 18 – 30 mdr.

Slagtevægt: 260 – 360 kg

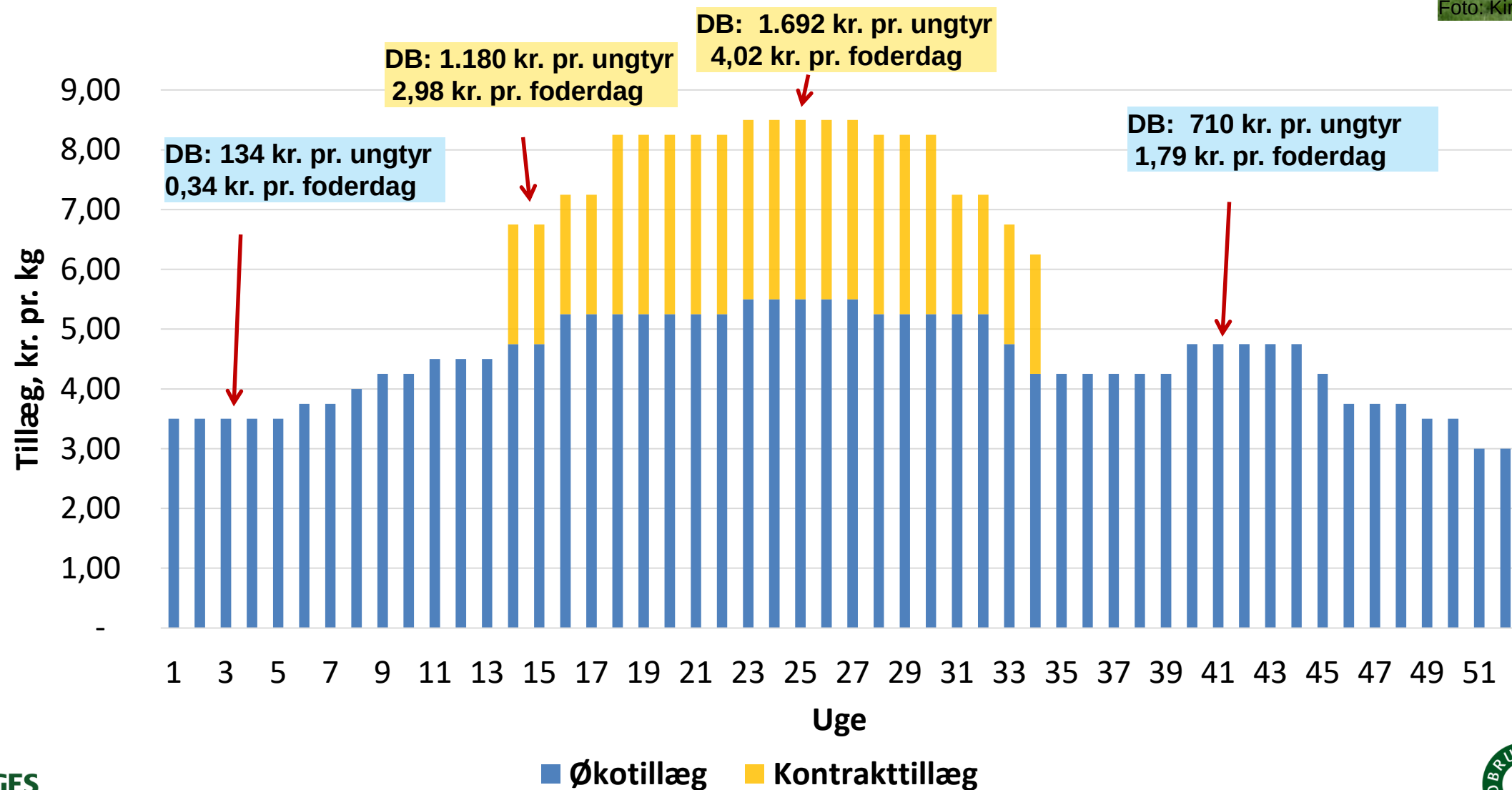
EUROP-form: Min 3 (P⁺)

EUROP-fedme: 2 eller 3

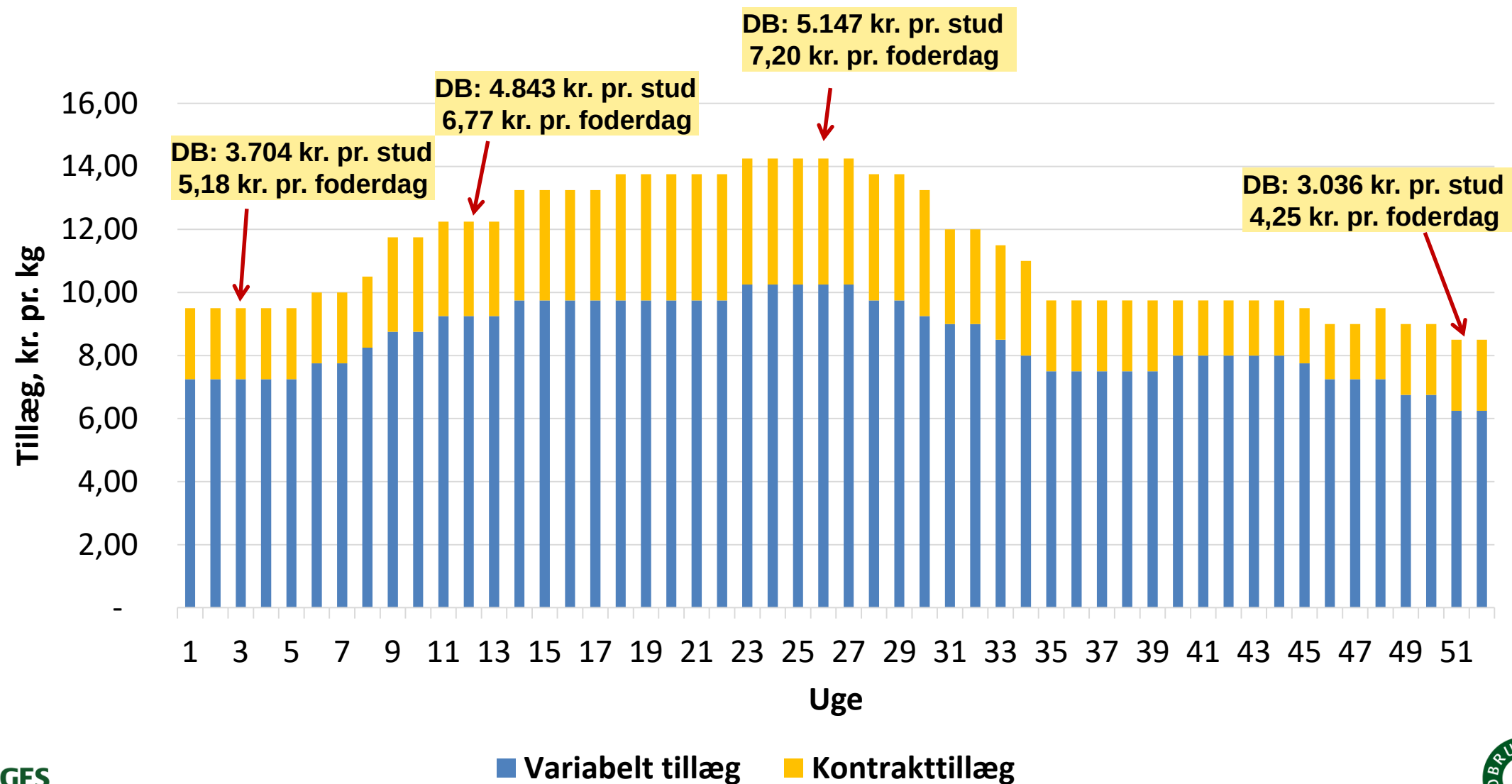
EUROP-farve: 2 eller 3 (4: -1,00 kr./kg)

Tillæg 2018 og DB økologiske ungtyre 12-24 mdr.

Tillæg 2018 og DB, kvalitetsgodkendte økologiske stude

Kan man sætte krydsningstyre på græs –
og lave økologiske bøffer? Det gjorde vi !

Formål med forsøget

- Undersøge om krydsningskalve mellem kødrace og malkerace kan forbedre produktiviteten i økologisk ungkvægproduktion
 - Anvendt Limousine-tyr med gode vækst- og slagteegenskaber (indeks 129)
- Hvordan påvirkes tilvækst og slagte kvalitet hos krydsninger af Limousine og Holstein tyre (CB) og –kvier (CH) i forhold til renracede Holstein tyre (HB)
 - Forårsfødte kalve
 - Afgræsser to sæsoner – højtydende kløvergræsmarker
 - Slagtes ved ca. 17 måneders alderen – direkte fra græs

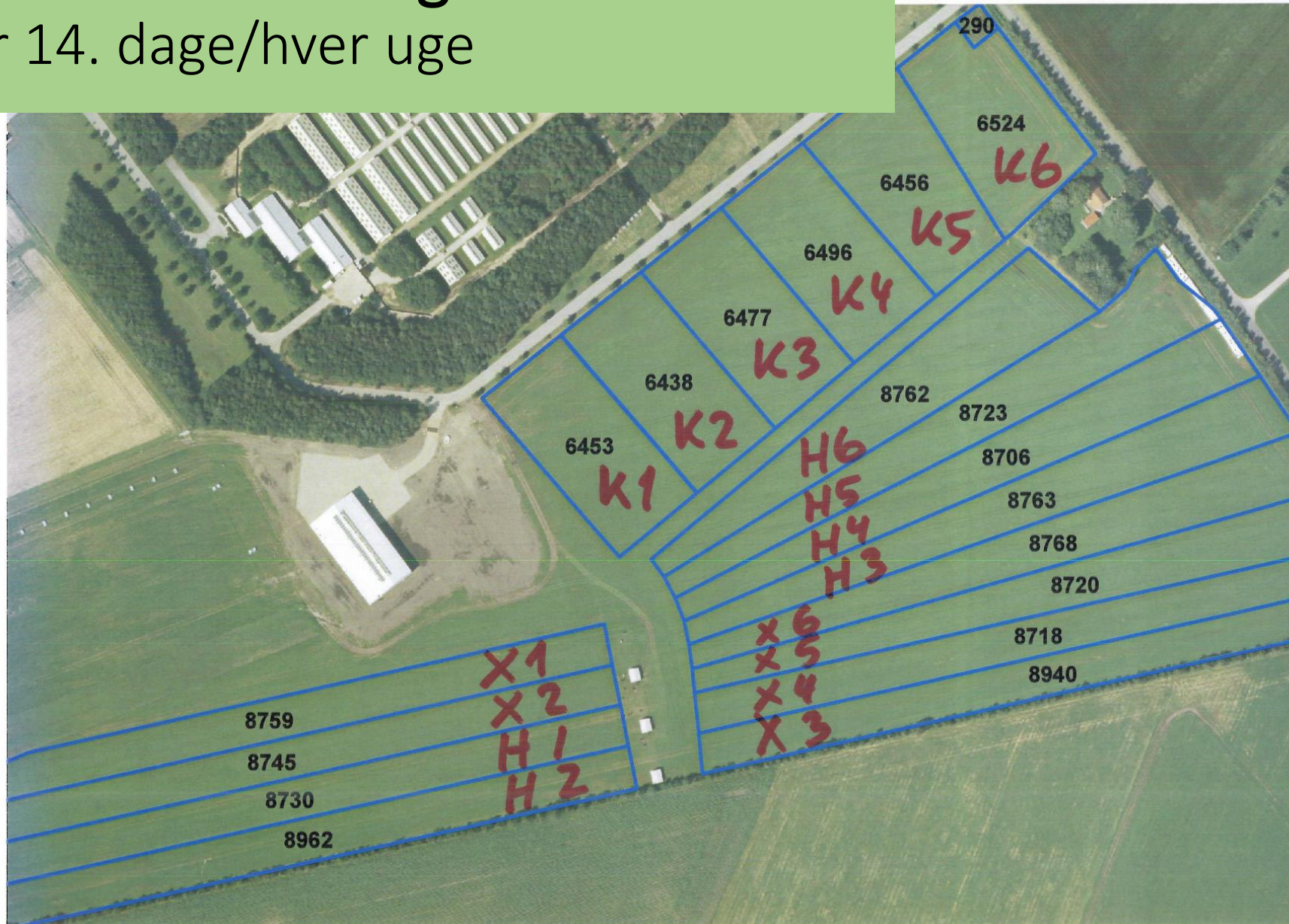
Fodring: Græs og TMR

	TMR 1 Før 1. udbinding	Græs 1. sommer	TMR 2 2. vinter (nov- dec)	TMR 3 2. vinter (jan- april)	Græs 2. sommer
Tørstof, %	55	18.3	66	55	21.9
Foderemner	Wrap-hø (74%), byg, rapsskrå	Rajgræs, hvidkløver (bl. Xx)	Wrap-hø (67%), byg, rapsskrå	Wrap-græshø (90%), rapsskrå	Rajgræs, hvidkløver
Nettoenergi, MJ kg TS ⁻¹	6.4	6.1	6.0-6.2	6.1	6.6
Råprotein, g kg TS ⁻¹	153	200	149	113	211
NDF, g kg TS ⁻¹	385	394	411	443	362
Stivelse, g kg TS ⁻¹	81	-	152	2	-

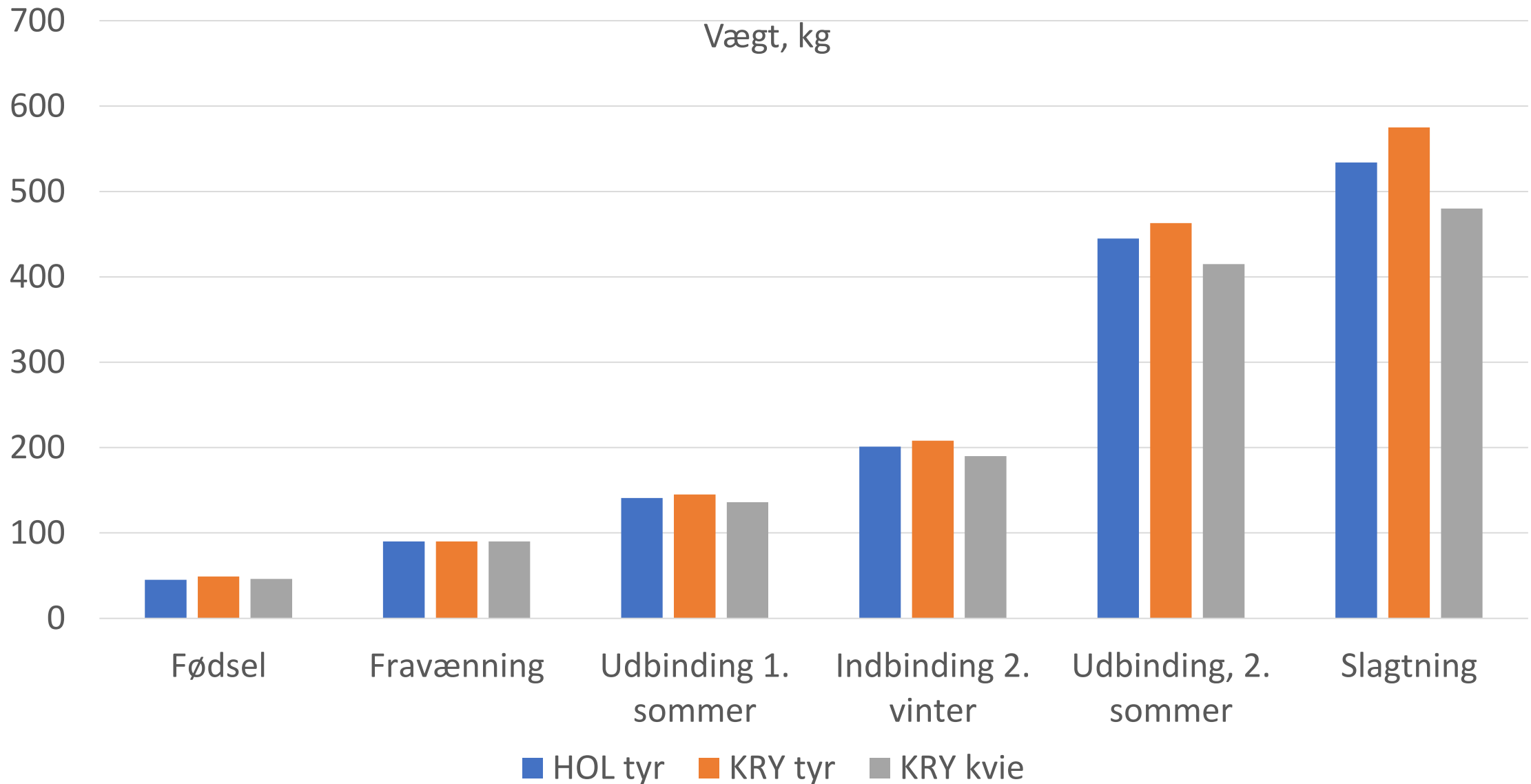
Forsøg med krydsningstyre og -kvier

- Forårsfødte kalve
 - 15 HOL tyre
 - 15 LIM x HOL tyre
 - 15 LIM x HOL kvier
- Indkøbt 1 mdr. gamle – opstaldet i bokse med 5 kalve
 - Fravænnet ved 3 mdr.
 - Fuldfoder fra 3-5 mdr.
- Afgræsning 1. sommer (juli-september) i 71 dage – 15 kalve pr fold
 - Tildelt TMR (ca. 50 % af FE)
- Vinteropstaldning – TMR af græsensilage, lidt rapsprotein i 231 dage – 5 kalve pr boks
- Afgræsning 2. sommer (maj-sept) i 90-105 dage - 5 kalve per fold
 - Tildelt TMR (13-19 % af FE)

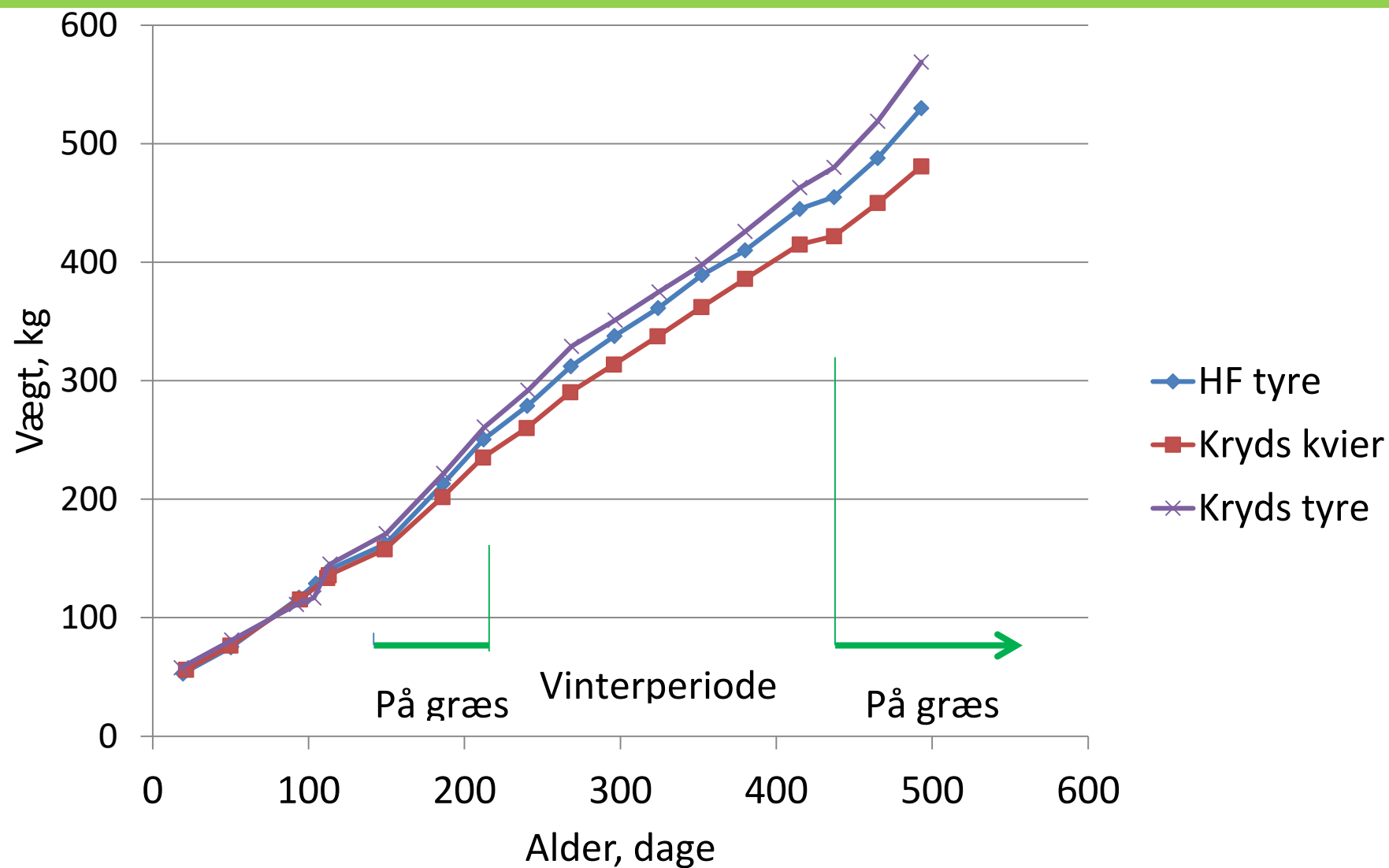
9 hold hver med 5 kalve og i alt 18 folde –
Flytning hver 14. dage/hver uge

Vægt ved forskellige aldre

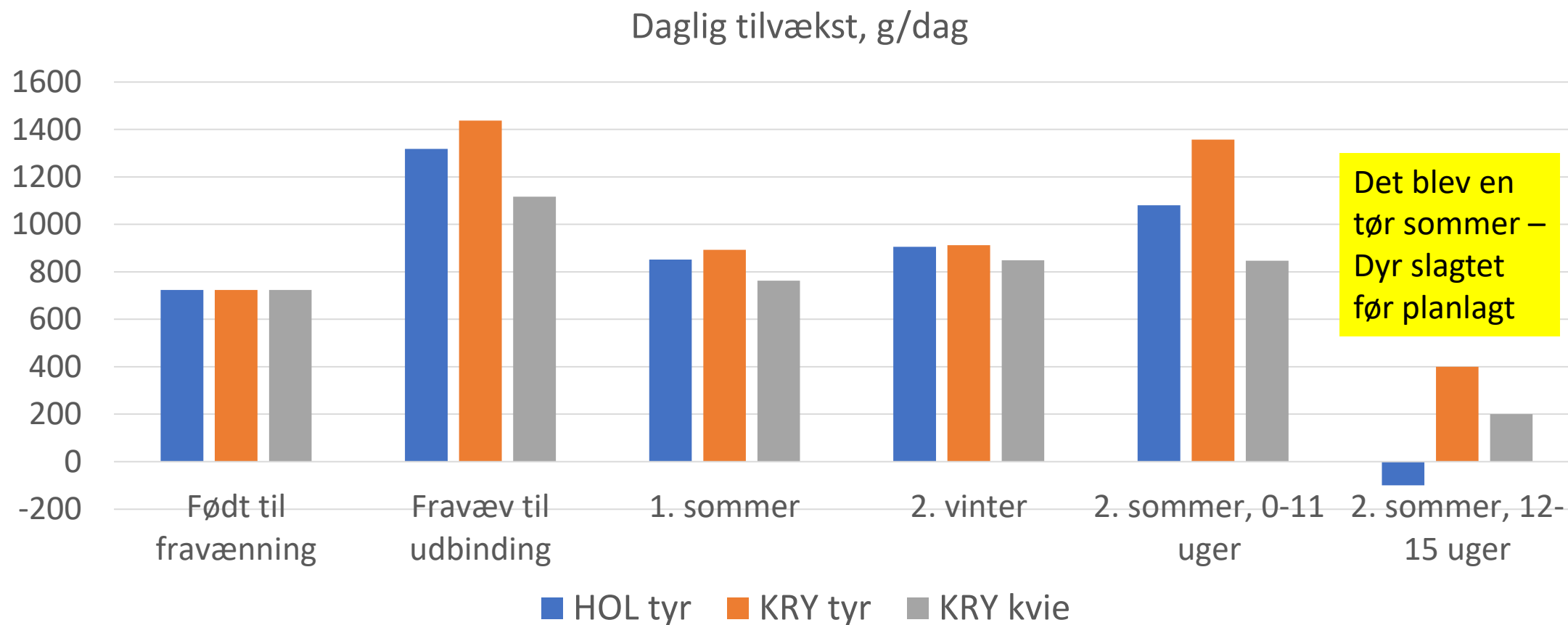
Vægtkurver – 2 græsningssæsoner udgør $\frac{1}{3}$ af livet

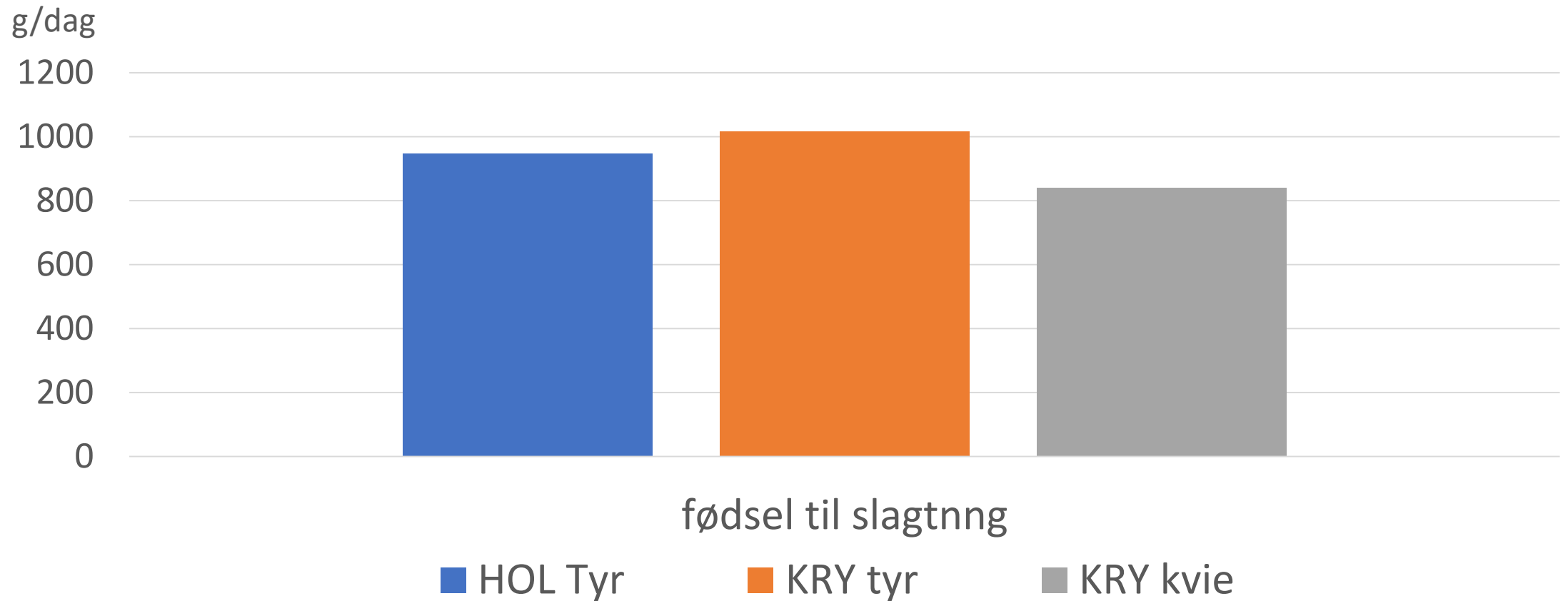

2. sommer,
medio maj
2013

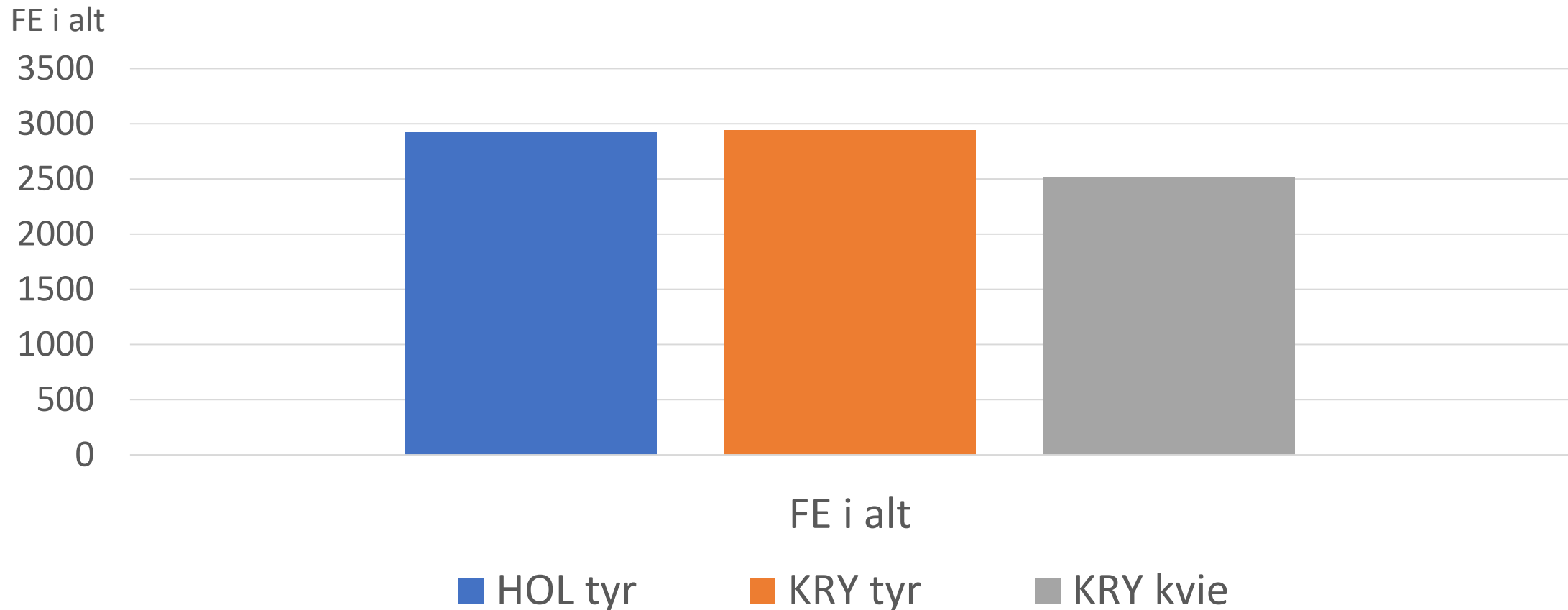
Tilvækst i forskellige aldersperioder

Tilvækst fra fødsel til slagtnng

Foderforbrug i alt fra 1. udbinding til slagtning – 2.500 til 2.900 FE i alt

LIM x DH krydsningstyr
på 16 mdr
(slagtet fra græs)

Form 8.24
Slagtets vægt 360 kg
Fedme 1

Slagtekvalitet og afregningspris

	HOL tyr	KRY tyr	KRY kvie
Levende vægt, kg	523	572	472
Vægt af slagtekrop, kg	272	316	249
Slagteprocent, %	52,0	55,1	52,7
EUROP form	3,0	7,0	5,3
EUROP fedme	1,0	1,2	2,9
Kød/talg farve	4,0	3,9	3,3

Økologisk oksekødproduktion er svært – men vi prøver...

Foto: M. Vestergaard, Aarhus Universitet

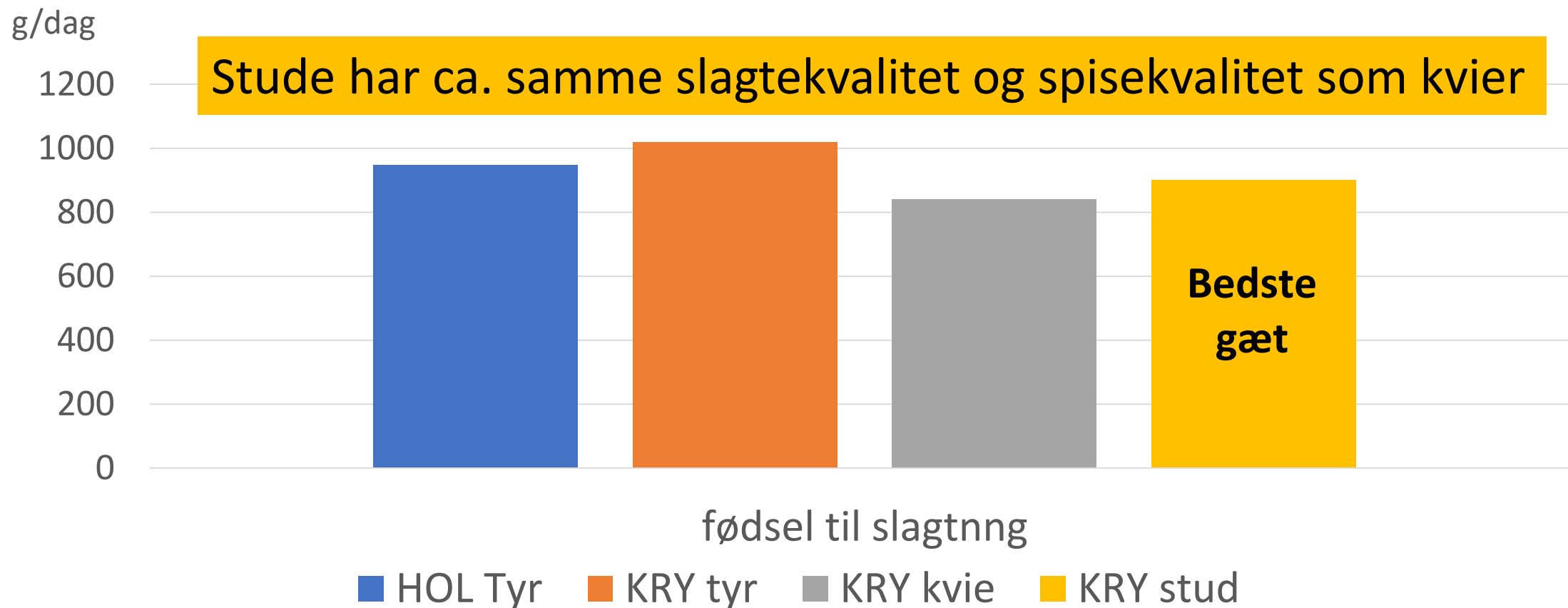
Slagtekroppe fra 17 mdr. øko-ungtyre og -kvier slagtet fra græs

Konklusioner Øko-ungkvæg

- Krydsningstyre vokser bedre og har væsentligt større slagtekrop end HOL tyre
- Har man både krydsningstyre og –kvier, vokser de i gns ikke bedre end HOL tyre
- Krydsning øger EUROP form markant – for både tyre og kvier
- Kvier producerede slagtekrop af passende fedningsgrad
- Fedningsgrad og kød/talg farve af ungtyre slagtet fra græs er IKKE god nok, hvis den skal anvendes til stege og steaks
- Kød- og spisekvalitet af kvier er god, men tyre har for lidt fedt og for dårlig mørhed
- Tyre velegnede til hakkekød (magert)

Hvad så med stude – er det en mulighed?

Tilvækst fra fødsel til slagtnng

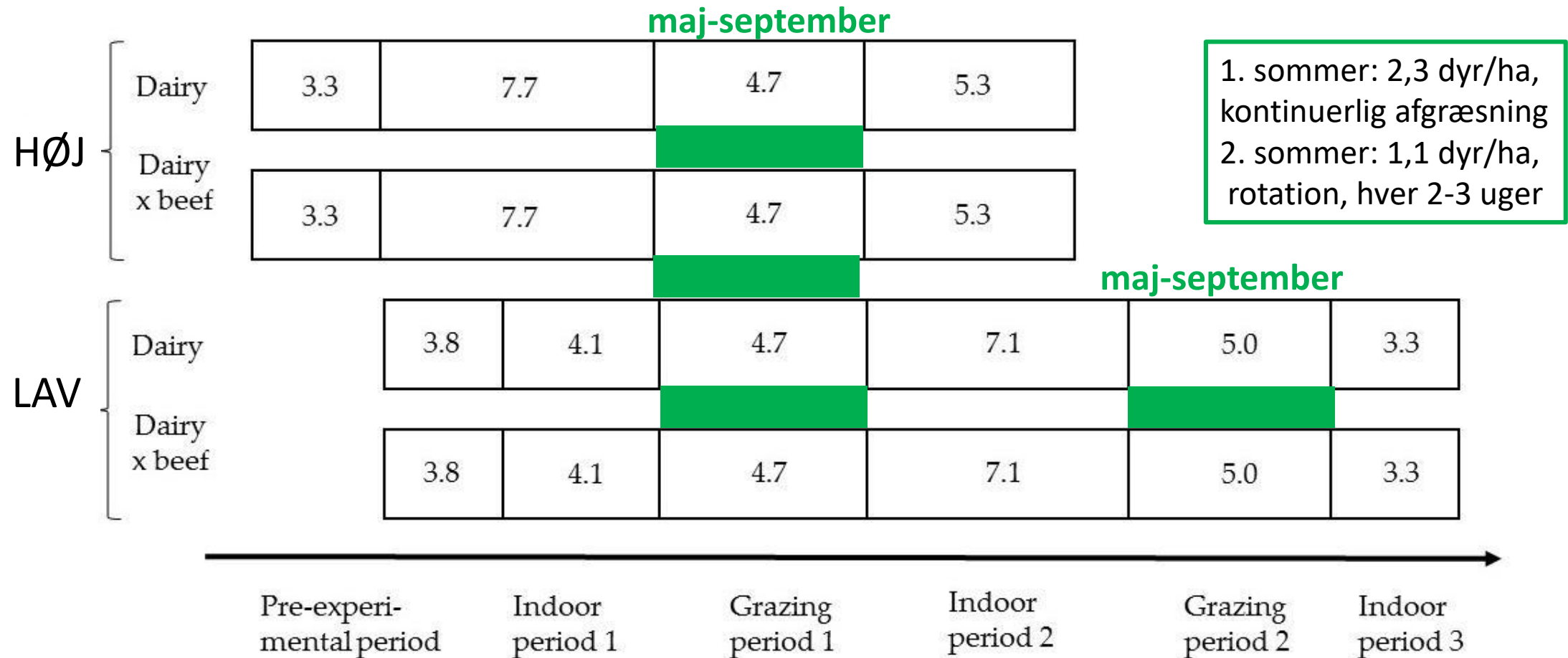
Svensk øko-stude-forsøg (SLU Gøtala, Sverige)

Krydsninger vs. malkerace

(Anna Hessle, Margrethe Therkildsen, Katarina Arvidsson-Segerkvist, SLU Skara, Sverige)

- SRB og HOL sammenlignet med CHA x SRB og CHA x HOL, SRB = rødt Nordisk kvæg
- 64 stude (kastret før 3 mdr)
 - 32 malkerace
 - 32 krydsninger
- To fodringsintensiteter (**HØJ** eller **LAV**)
 - **HØJ**: forårsfødte kalve, 1 afgræsning og **slagtning ved 21 mdr.**
 - **LAV**: efterårsfødte kalve, 2 afgræsning og **slagtning ved 28 mdr.**

Forsøgsskitse – Svensk studeforsøg

Afgræsning bidrog med 13 % af tilvæksten for HØJ og 30 % af tilvæksten for LAV

Tilvækst – Svensk studeforsøg

	Renracet vs. krydsning			21 vs. 28 mdr.		
	Renracet	Krydsning	Forskel	Høj (21 mdr)	Lav (28 mdr)	Forskel
1. vinter tilvækst, g	1050	1060		1080	1020	
Tilvækt, 1. sommer, g	510	550		460	600	**
En tilvækst fra indsættelse til slagtning på 840-940 g/dag er mulig !!						
Tilvækst, 2. vinter, g	890	940		1140	880	**
Tilvækst, 2. sommer, g	530	730		-	540	
Tilvækst, 3. vinter, g	1210	1340		-	1280	
Tilvækst, 3 mdr - slagtning, g	840	860		940	770	***

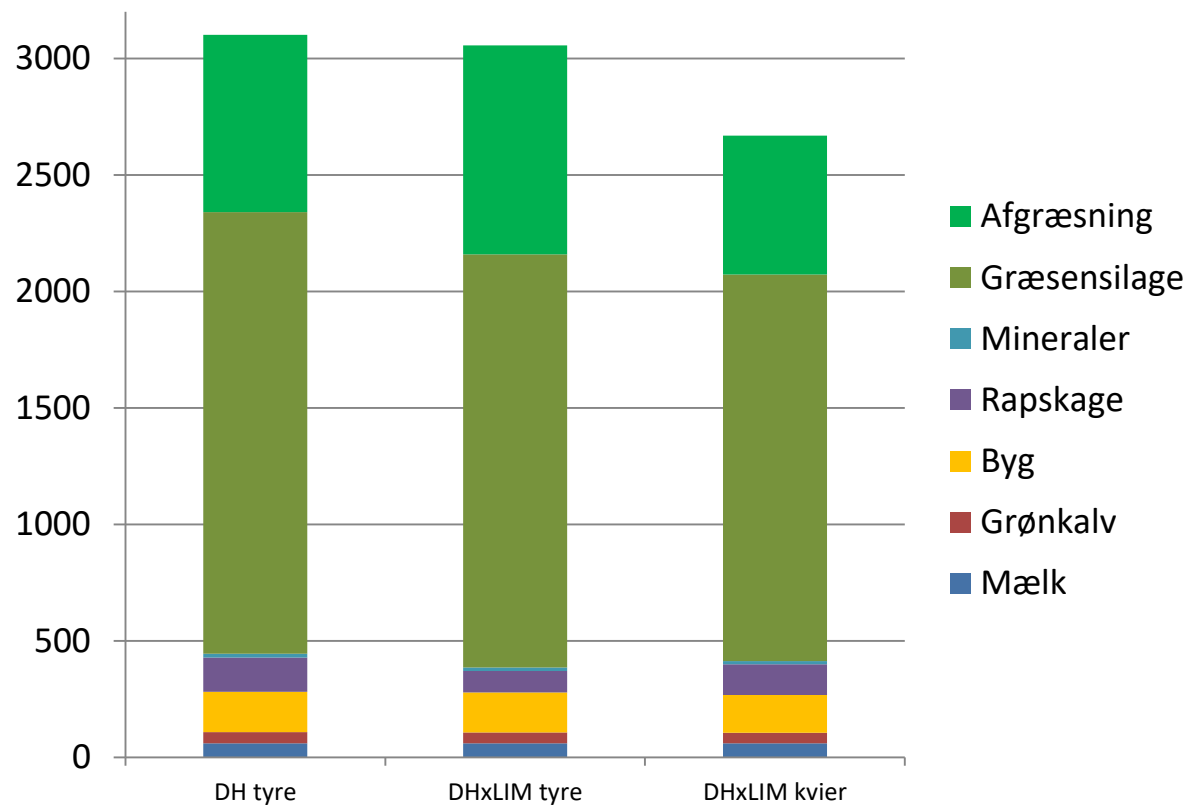
Slagtekvalitet – Svensk studeforsøg

	Renracet vs. krydsning			21 vs. 28 mdr.		
	Renracet	krydsning	Forskel	Høj (21 mdr)	Lav (28 mdr)	Forskel
Levende vægt ved slagtning, kg	640	682	**	628	695	***
Slagtekro	Generelt god slagtekvalitet og passende fedme af alle stude					***
Slagteprocent	45,8	49,1	***	47,6	47,3	
EUROP form	4,0	5,7	***	4,6	5,1	+
EUROP fedme	2,7	2,8		3,0	2,6	
Marmorering (1-5)	2,0	1,5	*	1,7	1,8	

Græsbaseret kødproduktion - produktionsøkonomi

Foderforbrug, kg ts – fra fødsel til slagtning (17 mdr.)

Vestergaard et al. 2014

Slagtereresultater, 17 mdr.

	DH tyre	DH x LIM tyre	DH x LIM kvier
Slagtevægt, kg	272	316	249
G daglig tilvækst	948	1018	841
EUROP form	3,0	7,0	5,3
EUROP fedme	1,0	1,2	2,9
EUROP farve	4,0	3,9	3,3

Tyre

Fedme 1: -2,00

Fedme 2: -0,25

Farve 4: -0,50

Farve 5: -2,00

Kvier

Fedme 1: -1,50

Fedme 2: -0,80

Farve 5: -0,50

Produktionsøkonomi 2018, kr. pr. dyr

	DH-tyre	DH x LIM tyre	DH x LIM kvier
Slagtevægt	272	316	249
Slagteafregning (DC,)	5.450	7.740	5.850
Basispris spædkalv	-700	-700	-700
Foder, dyrlæge, forrentning, døde	-6.700	-6.700	-6.200
Rest, kr. pr. dyr	-1.950	340	-1.050
Slagtepræmie	725	725	(725)
Økologitillæg	1.800	1.830	1.400
Rest, kr. pr. dyr	575	2.910	350 (1.075)
Rest, kr. pr. dyr v/ Min. – maks. økotillæg	-85 – 1.375	2.365 – 3.445	-25 – 700 (700 – 1.800)

Eksempel fra praksis med økologisk ungtyreproduktion

Har staldene

Har foderet og arealet ”og så er der det etiske”

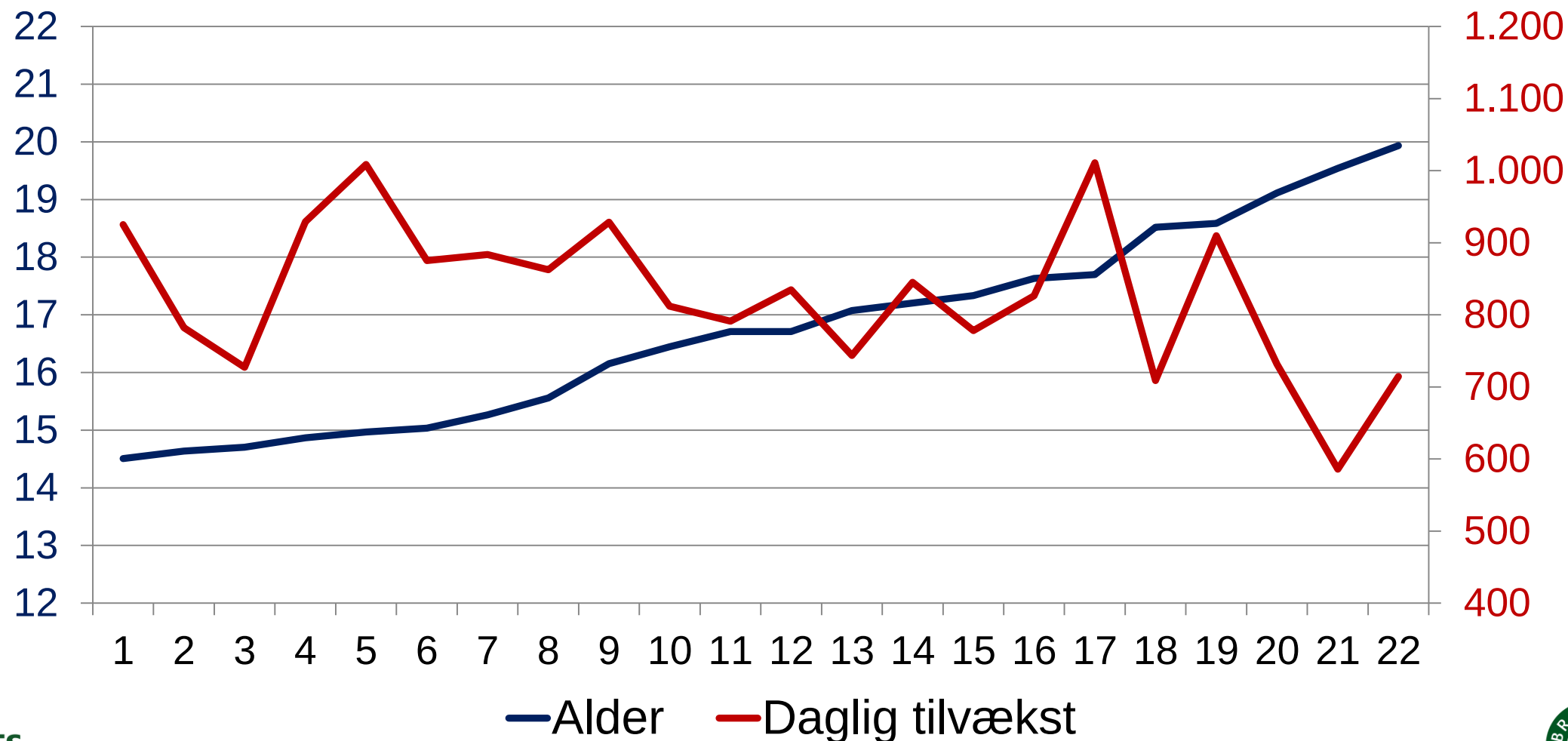
Foto: Arne Munk

Produktionsresultater 2018, 22 ungtyre

Slagtealder, mdr.

Gram daglig tilvækst
- fødsel til slagtning

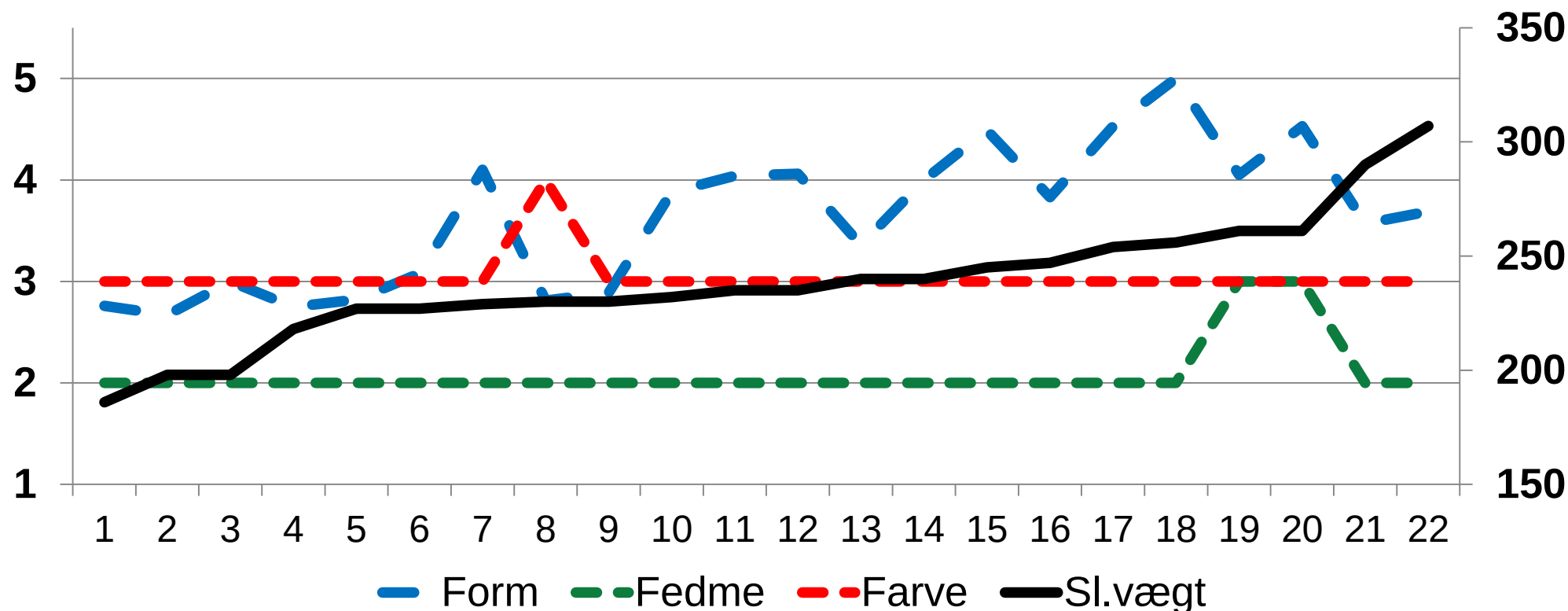

Slagtevægt og EUROP-klassificering, 22 ungtyre

Form, fedme, farve

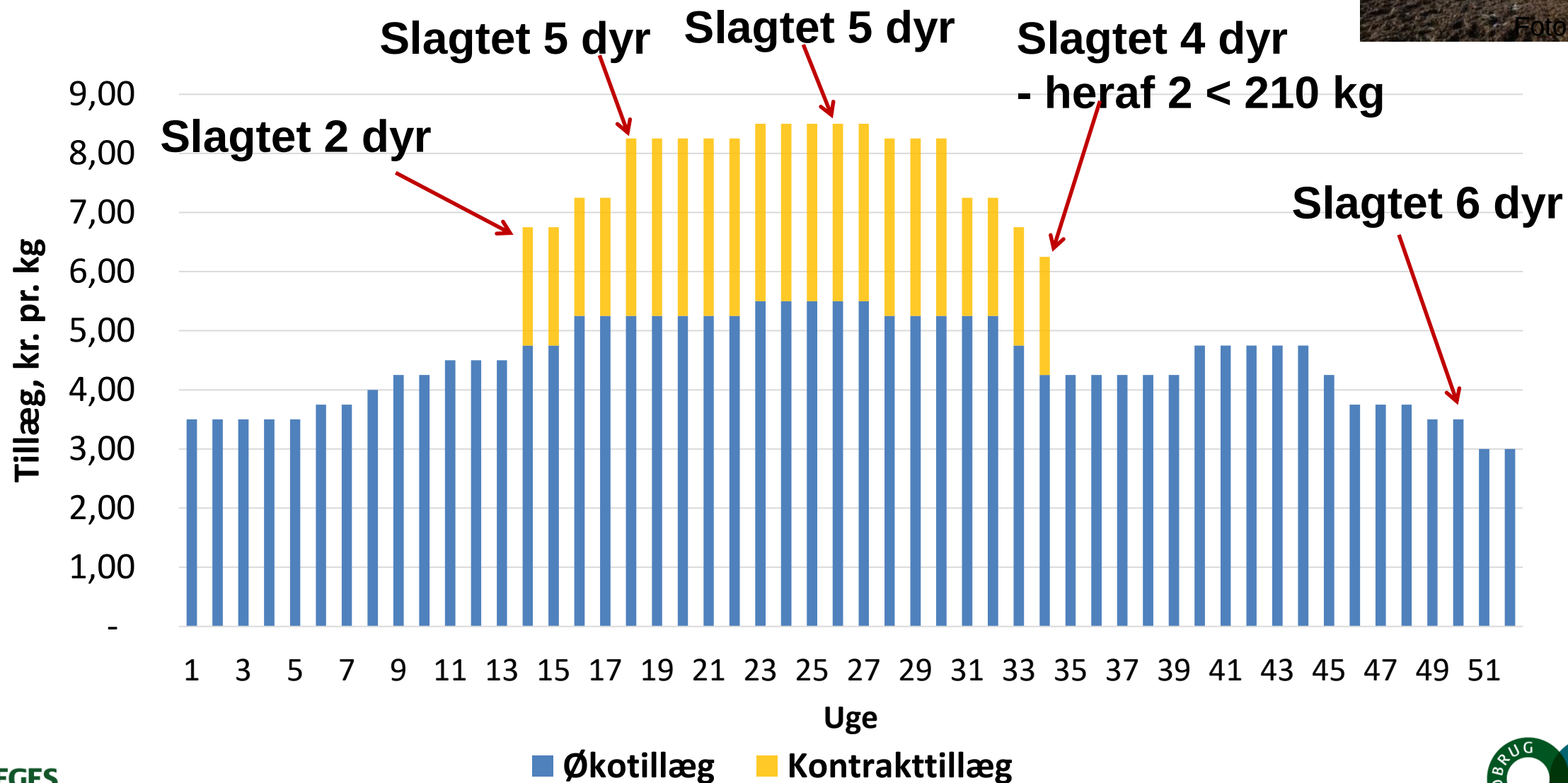
Slagtevægt, kg

Kalkule, eksemplet fra praksis: Økologiske ungtyre – 16,7 mdr. i gns.

2018	Stk.	Kr./stk. eller /kg	Kroner
Køb af tyrekalv	-1,02	950	-969
Salg af tyre til slagtning (238 kg)	1,00	22,59	5.376
Slagtepræmie	1,00	740	740
Økologitillæg inkl. resttillæg	1,00	7,53	1.792
I alt bruttoudbytte			6.940
	FEN	Kr./FEN	
Korn og tilskudsfoder	-950	5,69	-3.700
Grovfoder inkl. halm	-1.550	1,33	-2.015
Diverse omkostninger			-450
I alt stykomkostninger			-6.165
Dækningsbidrag pr. produceret ungtyr			898
Dækningsbidrag pr. foderdag			2,27

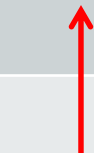
Slagtetidspunkt i 2018, 22 ungtyre

Udfordring: "Forstå afregningen"

Pas på "minefeltet" i afregningen – det koster at betræde

EUROP form	5 O	4 O-	3 P+	2 P
180 kg	20,70	20,10	19,10	15,75
260 kg	23,30	22,60	21,60	18,25
380 kg	21,75	20,95	20,00	18,50

-2,50 kr./kg

-3,35 kr./kg

Opsamling/budskaber – Økologisk kød på stude

- Der kan opfedes gode økologiske handyr med god tilvækst og god slagte kvalitet
- Stude har lige så god spisekvalitet som kvier
- Økologisk studeproduktion er mere rentabel end ungtyreproduktion
- Billig fodring og styring efter maksimal tillæg kan give et restbeløb på 6 – 7 kroner per dag

Opsamling/budskaber – Økologisk kød på ungtyre

- Kød fra økologiske ungtyre er bedst som hakket kød
 - Det bør overvejes om det er hensigtsmæssigt med fradrag for fedme 1-2 og farve 4.
- Lav slagtevægt og lav klassificering for form er dyrt
 - Strategi for energiniveau/tilvækst er nødvendigt
- Opfedning af økologiske ungtyre skal målrettes de slagtetidspunkter, der giver maksimalt tillæg
 - Det kræver holdinddeling efter fødselstidspunkt og med forskellig fodringsintensitet – økonomien m.m. ved dette bliver undersøgt i år
-

Tak for at I lyttede med

Foto: Kirstine F. Jørgensen

Foto: Mogens Vestergaard

Mogens Vestergaard, move@seges.dk
Arne Munk, arm@seges.dk